

ВИХОВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПРОЦЕСУ ВИХОВАННЯ У ВНЗ

Никитенко О.В., старший викладач кафедри ділової іноземної мови та міжнародної комунікації, Національний університет харчових технологій

У Законі України «Про освіту» зазначено, що «...метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу...» [2]. Це характеризує навчання та виховання як єдиний безупинний процес та означає, що головним завданням діяльності вищого навчального закладу є не тільки підготовка висококваліфікованих спеціалістів, а й формування особистості студентів з гармонійно поєднаними професійними, морально-естетичними, психологічними якостями.

На думку Г. Ханіна, освіта покликана виконувати три фундаментальні завдання: 1) висунення наукових ідей; 2) підготовка кадрів найвищої кваліфікації у всіх сферах життя суспільства, які є носіями цих ідей; 3) формування під час навчання у ВНЗ моральних цінностей. У разі вирішення всіх цих завдань суспільство наповнюється спеціалістами з високими професійними і моральними якостями, а з найкращих випускників ВНЗ формується еліта суспільства. Зазначені завдання повинні вирішуватись одночасно, провідну роль при цьому відіграє висока кваліфікація, моральне обличчя та науковий авторитет професорів ВНЗ [4].

Виховання - динамічний та безупинний процес. Його рушійними силами є сукупність суперечностей, вирішення яких сприяє просуванню вперед до нових цілей.

В процесі виконання людиною своєї професійної діяльності цінуються не тільки його професійні знання, вміння, але також його професійні та особистісні якості. Оскільки, як зазначає Л. Белова, «...зростають вимоги не тільки до професійної підготовки, але й до особистісних якостей, здатних забезпечувати успішність адаптації та можливість самореалізації людини у світі, що швидко змінюється» [1, с.79].

Всі якості особистості слід поділяти на загальні (свідомість, суспільна спрямованість, наявність переконань, ціннісні орієнтації), моральні (гуманізм, працелюбство, чесність, принциповість,

відповідальність), інтелектуальні (логічність, розсудливість, об'єктивність), вольові та емоційні (самостійність, дисциплінованість, відповідальність, незалежність, активність).

Процес виховання - система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості. «Процес виховання – це закономірна, послідовна, неперервна зміна моментів розвитку взаємодіючих суб'єктів. Основним системоутворюючим елементом цього процесу виступає педагогічна взаємодія» - визначає З. Курлянд [3, с.168].

У наш час зростає роль системи освіти як осередку духовного виховання особи, збагачення її інтелектуального потенціалу, покращення її якостей як суб'єкта виробничих відносин.

Виховання у вищому освітньому закладі є цілеспрямованим процесом, який відбувається з врахуванням особливостей кожного конкретного навчального закладу, зокрема професіоналізму професорсько-викладацького складу, який значною мірою є носієм духовно-моральних, етичних, ділових якостей, рівня його взаємодії зі студентами-вихованцями і впливу на їх свідомість з метою формування у них виваженої життєвої позиції, вміння сприймати, використовувати, поширювати і здобувати необхідний досвід, здатності бути носіями провідних ідей, організаторами суспільно-політичного життя в країні.

Викладач ВНЗ завжди був вихователем, утім сьогодні виховання має розумітися як взаємодія та співпраця викладачів і студентів у сфері їх спільного буття. Характер спілкування науково-педагогічних працівників зі студентами має бути демократичним, гуманним, враховувати традиції та звичаї різних народів, ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях. Для цього сприятливі умови існують на тих навчальних заняттях, під час яких студенти мають змогу навчитися висловлювати свої думки і усно, і письмово.

Таким чином, якісна освіта передбачає, щоб дипломований спеціаліст був здатним до постійної інтелектуальної праці, гнучкої зміни спеціалізації, подальшого навчання впродовж усього життя. Одночасно з набутими фаховими знаннями випускник повинен дбати про власні внутрішні якості, такі як мораль та духовність, примножувати успадковані національні традиції, культуру тощо. Освіта є також процесом формування вмінь і навичок, виховання культури мислення і пізнання, здатності до самонавчання та самовиховання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова Л. О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики. - Х.: Вид-во НУА, 2004. - 264 с.
2. Закон України «Про освіту»: За станом на 8 груд. 2006 р. / Верховна Рада України. - офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. - 40 с. – (Сер. "Закони України").
3. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова. - К.: Знання, 2007. - 495 с.
4. Ханін Г. И. Высшее образование и российское общество / Г. И. Ханін // ЭКО. - 2008. - № 8. – С. 75–92.